

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

**HOTĂRÂREA nr. 15
din 16.01.2019**

Dosar nr: 4/2018

Petiția nr: 69/08.01.2018

Petentă:

Reclamat:

Obiect: hărțuirea petentei printr-un sms

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul procedural al petentei

1.

Numele, sediul și domiciliul procedural al reclamatului

2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta susține că a primit un sms de la reclamat cu un mesaj instigator la ură rasială la adresa fostului director. Astfel, aceasta se consideră hărțuită prin modul în care reclamatul îi atrage atenția asupra faptului că este de partea fostului director.

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

5. Părțile au fost citate la sediul C.N.C.D. pentru audieri în data de **30.01.2018 și 13.02.2018**.

6. Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

7. Petenta susține că este discriminată de către reclamat prin sms ul transmis de către acesta la adresa fostului director al școlii **“Bună seară. Știți când vă văitați de cancer la picior? V-am înțeles. V-am protejat. V-am luat aproape. Dar dvs m-ati trădat cu primul venit, țigan din Aricești, cu ghiul! Să vă dea Dzeu numai ce meritați (dar meritați numai dispreț de la mine)”**.

Astfel, aceasta susține că prin mesajul trimis s-a instigat la ură rasială, întrucât i se reproșă că s-a dat cu “țiganul”, făcând referire la directorul de la acel moment. Mai mult, petenta susține că reclamatul a amenințat-o public, a umilit-o în fața colegilor doar pentru că și-a exprimat opinia în mod liber.

Aceasta depune proba cu înscrisuri, depoziții de martori respectiv audierea colegilor care au participat la ședințele Consiliului profesoral și au primit la rândul lor mesaje denigratoare și amenințare de la aceeași persoană.

De asemenea, petenta solicită acordarea de despăgubiri materiale și publicarea în mas media un rezumat al hotărârii Consiliului.

Susținerile reclamatului

8. Reclamatul solicită CNCD respingerea petiției, pe motiv că acel mesaj nu are caracter public, ci doar privat. Mesajul în cauză a fost dat în urma unor constatări ce aveau legătură cu actele ilegale făcute de directorul de la acel moment.

V. Motivele de fapt și de drept

9. Pe cale de excepție, Colegiul director urmează să admită excepția de necompetență a Consiliului cu privire la acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, instanța competentă să soluționeze cererile pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare este judecătoria sau tribunalul, după caz, ca instanțe de drept civil, în raport cu obiectul investiției și valoarea acestuia, cu excepția cererilor în care discriminarea a survenit în contextul unor raporturi juridice guvernate de legi speciale și în care protecția drepturilor subiective se realizează în fața unor jurisdicții speciale, cazuri în care cererile vor fi judecate de aceste instanțe, potrivit dispozițiilor legale speciale” (RIL - Decizia nr. 10).

10. În fapt, Colegiul Director reține un sms cu următorul cuprins: **“Buna seara. Știți când vă văitați de cancer la picior? V-am înțeles. V-am protejat. V-am luat aproape. Dar dvs m-ati trădat cu primul venit, țigan din Aricești, cu ghiul! Să vă dea Dzeu numai ce meritați (dar meritați numai dispreț de la mine) ”.**

11. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță.

În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art. 2 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

12. Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe baza unui criteriu protejat care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în

condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege.

Potrivit art. 2 alin (5) din O.G. 137/2000, constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, **gen**, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.

13. După cum a spus fosta Comisie, expresia „tratamente degradante” are în vedere atingeri grave ale demnității umane, astfel că o măsură care este de natură să coboare statutul social al unei persoane, situația sau reputația ei, poate fi considerată a constitui un asemenea tratament, dacă ea atinge „un anumit grad de gravitate”.(Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, 14 decembrie 1973, *Asiatiques d’Afrique Orientale c. Royaume-Uni*, DR nr.78-B, p.55; a se vedea, printre altele, Irlanda împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, Decizia din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, pag. 65, paragraful 162).

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **tratamentul a fost calificat ca fiind "degradant" dacă a cauzat victimelor sentimente de teamă, de neliniște și de inferioritate, de natură a le umili și a le înjosi** (a se vedea, în acest sens, *Kudla împotriva Poloniei* [MC], Cererea nr. 30.210/96, paragraful 92, ECHR 2000-XI).

14. Raportat la prezenta speță, Colegiul director ia act de obiectivul mesajului trimis pe telefonul personal, petentei. Astfel, se reține că reclamatul trimite atât petentei cât și colegilor acesteia, foști subaltern ai acestuia (actuali colegi), sms-uri prin care le reproșează faptul că “sunt de partea actualei conduceri, țigan din Aricești, cu ghiul”.

Din mesajul trimis petentei și declarațiile colegilor acesteia, Colegiul director reține că reclamatul i-a reproșat acesteia că a ajutat-o și a înțeles-o atunci când a fost bolnavă, trădându-l cu primul venit, țigan...

Mai mult, reclamatul menține această stare de hărțuire și prin alte acțiuni de amenințare asupra petentei pentru a o convinge să-și retragă plângerile făcute (vezi declarații la dosar).

15. În temeiul celor mai sus, Colegiul director constată că s-au îndeplinit condițiile prevederilor art. 2 alin. (1) și (5) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.(2), din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu 5 voturi, 2 împotriva,**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de necompetență a Consiliului în ceea ce privește acordarea de despăgubiri

2. Faptele sesizate reprezintă hărțuire și discriminare multiplă conform art. 2 alin. 5 coroborate cu art. 2 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000;

3. Aplică sancțiunea de avertisment conform prevederilor O.G. nr. 2 din 2001, art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7;

3.O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHIORGIU LUMINIȚA - Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIAN- Membru

LAZĂR MARIA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA- Membru

Data redactării 21.01.2019

Hotărâre redactată și motivată de: Asztalos Csaba Ferenc

A P G

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ,** constituie de drept titlu executoriu.

Opinie separată exprimată de Jura Cristian și Gheorghiu Luminița:

Dreptul la demnitate este un drept protejat atât prin dispoziții constituționale, cât și printr-o serie de dispoziții legale prevăzute în art. 72 și alte articole incidente din Noul Cod Civil, art. 3 pct. 1 din Legea nr 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice coroborată O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, precum și art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Constituția României prevede la art. 30 (6) următoarele: "Libertatea de exprimare nu poate prejudicia **demnitatea**, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine".

Art. 72 din Codul Civil: Dreptul la demnitate:

"(1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75."

Conform art. 2 pct. 1 din Legea nr 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, săvârșirea în public de fapte, acte sau gesturi obscene, proferarea de injurii, expresii jignitoare sau vulgare, amenințări cu acte de violență împotriva persoanelor sau bunurilor acestora, de natură să tulbure ordinea și liniștea publică sau să provoace indignarea cetățenilor ori **să lezeze demnitatea** și onoarea acestora sau a instituțiilor publice se sancționează cu amendă cuprinsă între 200 și 1000 lei.

Art. 15 din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare nuanțează protejarea dreptului la demnitate astfel: "Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propaganda naționalist șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament **care are ca scop sau vizează atingerea demnității** ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."

O persoană care consideră că i-a fost adusă o atingere demnității poate apela la forme diferite pentru realizarea dreptului și pentru sancționarea celui/ celor care au produs acea încălcare.

Înainte de a dezbate problema apărării drepturilor nepatrimoniale pe latură civilă, trebuie menționat faptul că **dispozițiile Codului penal actual care incriminau faptele de insultă și calomnie, au fost abrogate** prin art.1 pct.56 din Legea nr. 278/2006.

1. Persoana care consideră că i-a fost adusă o atingere demnității poate intenta un proces civil împotriva persoanei care a comis acea atingere.

Condițiile generale ale răspunderii civile delictuale sunt:

- a) existența prejudiciului;
- b) existența faptei ilicite;
- c) existența raportului de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu;
- d) existența vinovăției.

Noul Cod civil, care a intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, prevede faptul că orice persoană are dreptul la libera exprimare, însă această libertate cunoaște o serie de limitări pentru a nu se aduce atingere vieții private. Pentru a proteja dreptul la viață privată și dreptul la imagine, Noul Cod enumeră în art. 74 acele **acțiuni care ar aduce atingere vieții private: înregistrările audio/video în spațiul privat, anchetele despre**

viața privată, interceptările telefonice fără acord, difuzarea de informații și dezbateri privind viața personală, fără acordul persoanei în cauză.

Reglementările din noul Cod civil cu privire la dreptul la libera exprimare (art. 70), dreptul la viața privată (art. 71), dreptul la demnitate (art.72), dreptul la propria imagine (art.73) nu au un caracter de noutate absolută. Așa cum arătăm și mai sus, în Constituție la art. 30 se prevede că libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

Noul Cod civil, prin dispozițiile prevăzute de articolele 252 – 257 încearcă să asigure un echilibru între două drepturi în egală măsură garantate prin Constituție cât și prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului, respectiv: dreptul la libera exprimare și dreptul la respectarea vieții private.

Art. 252 intitulat ocrotirea personalității umane, prevede că orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conștiință, creația științifică, artistică, literară sau tehnică.

Necesitatea unei astfel de reglementări a fost datorată în primul rând de dezincriminarea faptelor de insultă și calomnie, prin lărgirea dreptului la liberă exprimare, dar și de concepția de la nivel european în sensul că dreptul la viață privată este un drept absolut și intangibil.

De asemenea, conform art. 255 din NCC, orice persoană care se consideră vătămată în dreptul său la demnitate sau viață privată va putea solicita instanței de judecată luarea unor măsuri provizorii sub aspectul conservării probelor. Luarea acestor măsuri cu caracter provizoriu pot fi dispuse de către instanța de judecată doar dacă se face dovada că atingerile aduse drepturilor reclamate privesc acțiuni ilicite actuale și iminente iar consecințele continuării acestor acțiuni va duce la crearea unui prejudiciu greu de reparat.

2. Persoana care consideră că i-a fost adusă o atingere demnității poate apela și la aplicarea prevederilor art. 2 pct. 1 din Legea nr 61/1991 privind sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice. În acest caz contravențiile se constată de către primar, împuterniciții acestuia, de către ofițerii sau agenții de poliție ori de către ofițerii, maiștrii militari și subofițerii din jandarmerie, precum și, pentru faptele constatate în zona specifică de competență, de către polițiștii de frontieră. În cazul contravențiilor pentru care legea prevede sancțiunea amenzii, agentul constatat, odată cu constatarea, aplică și sancțiunea.

3. Persoana care consideră că i-a fost adusă o atingere demnității poate depune o petiție la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

În condițiile în care persoana lezată decide să se adreseze CNCD, Colegiul Director al CNCD va analiza în ce măsură sunt incidente prevederile art 15. din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Având în vedere argumentele exprimate mai sus, considerăm că în speța de față nu pot fi incidente prevederile art. 2 alin. din O.G. nr. 137/2000, deoarece prin transmiterea unor mesaje de tip sms nu se poate crea un "cadru". Un cadru presupune participarea sau informarea mai multor persoane. Mai mult decât atât, aceste mesaje sunt private, ele nu au caracter public.

Sanționarea simplei transmiteri a unei mesaj de tip sms nu se încadrează nici în litera, dar nici în spiritul OG nr. 137/2000. Subliniem faptul că OG nr. 137/2000 reprezintă transpunerea în legislația națională a Directivei 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, precum și a Directivei 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă

Chiar dacă legislația națională, în speță, OG nr. 137/2000, conține o listă deschisă de criterii, totuși cele două directive fac trimitere numai la rasă sau origine etnică, respectiv, apartenență religioasă sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă.

Considerăm că acțiunea de transmitere a unor sms-uri cu conținutul indicat mai sus excede sferei de aplicare a OG nr. 137/2000 și petentul are posibilitatea de a se adresa instanței competente.

Data redactării: 21.01.2019

Red.: Jura Cristian